

ΠΙΕΡΙΑ

Οι δύο μεγαλύτερες οροσειρές που διασχίζουν τη χώρα μας είναι η Πίνδος και η Ροδόπη αλλά υπάρχει και μια μικρότερη η Παραολύμπια οροσειρά που αποτελείται από τα Πιέρια (Πιετικός Όλυμπος), το Βέρμιο και το Τίταρο. Το βουνό με το οποίο θα ασχοληθούμε είναι τα Πιέρια

Τα Πιέρια χαρακτηρίζονται θηλυκά βουνά, γιατί η πρόσβαση σε αυτά είναι αρκετά εύκολη καθώς δεν υπάρχουν απόκρημνες πλαγιές όπως για παράδειγμα στα αρσενικά βουνά (Ταΰγετος Όλυμπος) που χαρακτηρίζονται από τους πολλούς γκρεμούς. Η συνολική έκταση των Πιερίων είναι 433.000 στέμματα ,ενώ η ψηλότερη κορυφή του είναι το Φλάμπουρο(2.194 μέτρα) Το 74,5% της συνολικής τους έκτασης αποτελείται από δάση και θάμνους .Ακόμη και στους πρόποδες και στις πλαγιές των Πιερίων υπάρχουν 22 οικισμοί από τους οποίους ο μεγαλύτερος και πιο ανεπτυγμένος είναι το Βελβεντό.

Γενικά τα βουνά αυτά εκτείνονται σε τρεις νομούς στο νομό Πιερίας όπου βρίσκετε το μεγαλύτερο κομμάτι τους και το πιο ορεινό, στο νομό Πιερίας όπου καταλήγουν τα πιο πολλά νερά του βουνού και στο νομό Κοζάνης στον οποίο βρίσκεται το πιο απόκρημνο μέρος τους. Τέλους, αξίζει να σημειωθεί ότι διαμορφώθηκαν κατά την περίοδο της Αλικής ορογένεσης και γι' αυτό το ύψος τους μεταβάλλεται ακόμη ανά περιόδους.

ΒΛΑΣΤΗΣΗ

Τα Πιέρια είναι το νοτιότερο βουνό της Ευρώπης. Καλύπτεται από ένα αυτοφύες δασικό σύμπλεγμα μαύρης πεύκης αλλά υπάρχουν πολλές θαμνώδεις και δενδρώδεις εκτάσεις. Στα χαμηλότερα σημεία του βουνού υπάρχουν είδη όπως ο πλάτανος, ο γαύρος, η οστρυά, το πολάρι, η καστανιά, η καρυδιά, ο βάτος, ο κέλτης ή μπομπολιάς, η αγριοτριανταφυλλιά, η γκορτσιά, η τσαπουρνιά, ο σφένδαμος, η κρανία και αγριοκρανιά, το παλιούρι, το λιγούστρο, ο κλιματής, η λεπτοκαρυά, ο κισσός, η λαγομηλιά, ο γουνίπερος ή κέδρος, η δρυς κτλ. Ο κράτεγος επιπλέον είναι το

σημαντικότερο σε θρεπτικά συστατικά θαμνώδες είδος που είναι και πανάκριβο. Σύμφωνα μάλιστα με ένα μύθο από αυτό σχηματίστηκε το ακάνθινο στεφάνι του Χριστού. Υπάρχουν επίσης και υψηλότερα δέντρα όπως η δασική και η μαύρη πεύκη, το θαμνώδες σπαράγγι που ιδιαίτερα την άνοιξη τιμάται στην Γαλλία, έχει τρυφερές κορυφές και φτιάχνουν πολύ νόστιμη και υγιεινή σαλάτα, το άγριο σπαράγγι ή μπουρντένα το οποίο είναι βολβώδες φυτό, το σαλέπι το οποίο χρησιμοποιείται για θεραπεία από κρυώματα και ανοίγει τους βρούγχους και τα πνευμόνια, και πολλά αρωματικά φυτά όπως η μέντα και η ρίγανη κυρίως στην περιοχή της Αγίας Κυριακής, το χαμομήλι, ο αυτοφυής κρόκος και τέλος το τσάι του βουνού.

ΠΑΝΙΔΑ

Η πανίδα των Περίων είναι ιδιαίτερα πλούσια και αποτελείται από πολλά διαφορετικά είδη ζώων. Στην παγκόσμια βιβλιογραφία αναφέρεται ότι υπάρχει ένα επιβλαβές σκουλήκι για το βαμβάκι, το οποίο στα λατινικά ονομάζεται *Pieris Brassica*. Ακόμη στον Αλιάκμονα συναντούμε βίδρες ενώ πιο πάνω υπάρχουν αλεπούδες και ασβοί, οι οποίοι ανήκουν στα νυχτόβια είδη και ζουν σε στοές. Οι ασβοί έχουν μια περίεργη συνήθεια: εκκρίνουν βρωμιά στην είσοδο της στοάς τους ώστε να διώξει τους κυνηγούς του όπως την αλεπού και γενικά για να μην πλησιάζει κανείς.

Άλλα ζώα που ζουν στα Πιέρια είναι το κουνάβι, η νυφίτσα, το αγριογούρουνο, το οποίο κατεβαίνει πολλές φορές μέχρι και τις παρυφές του Βελβεντού, τα σκιουράκια, οι λύκοι, οι αγριόγατες που είναι νυχτόβιο είδος, ο λύκος, ο λαγός και το ζαρκάδι. Παλιότερα υπήρχαν και ελάφια αλλά τώρα έχουν εξαφανιστεί, ενώ τα τελευταία τέσσερα με πέντε χρόνια έχουν εμφανιστεί αρκούδες που όπως υποστηρίζεται από μελέτες δεν έχουν έρθει από την Πίνδο αλλά από το Κόσσοβο. Προσωρινά προστατευόμενα είδη είναι ο λύκος και η αρκούδα.

Όσον αφορά τα ερπετά στα Πιέρια υπάρχει η οχιά που είναι επικίνδυνη για τον άνθρωπο, η τοπική ψημιά που δαγκώνει αλλά δεν είναι δηλητηριώδης, ο σαπίτης το αγιόφιδο καθώς και η δεντρογαλιά, το νερόφιδο και η σαΐτα, τα οποία είναι ερπετά που δεν τσιμπούν.

Τα πουλιά των Περίων και γενικότερα της γύρω περιοχής είναι πολλών και διαφορετικών ειδών. Στους πρόποδες των βουνών εμφανίζεται η αγριόχηνα, ο πελαργός και ο σταχτοτσινιάς ενώ στα κατώτερα μέρη ο κότσυφας, η καρακάξα, ο κόρακας, ο

κοκκινολαίμης και ειδικά την άνοιξη ο τσαλαπετεινός, ο κούκος, η τσίχλα και ο μελλισοφάγος. Στις παρυφές του βουνού, στα υγρά κυρίως σημεία συναντάμε το αηδόνη ενώ στα ψηλά τη γερακίνα. Τα αποδημητικά πουλιά της περιοχής είναι ο πετρίτης, ο οποίος είναι το ταχύτερο πτηνό της Ευρώπης(240χλμ/ώρα), το μικρό γυαλάκι, ο μπούφος που ζει στη ΒΔ πλευρά των Πιερίων, η κουκουβάγια και ο γκιόνης. Ακόμη συναντώνται χρυσαετοί και βασιλαετοί ενώ κατά καιρούς επισκέπτονται τα Πιέρια και φίδαετοί.

ΚΛΙΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η δυτική πλευρά των Πιερίων χαρακτηρίζεται από ημιξερικό κλίμα, ενώ η ανατολική τους πλευρά από πιο υγρό. Προσεγγιστικά παρατηρήθηκε ότι ο μέσος όρος βροχής στη συγκεκριμένη περιοχή είναι 400-1000 χιλιοστά το χρόνο. Αυτή η άνιση κατανομή των βροχών οφείλεται στην παρουσία της Πίνδου, για τον εξής λόγο: Ο τεράστιος όγκος της οροσειράς εμποδίζει τις υδάτινες μάζες να εισχωρήσουν στην δυτική πλευρά των Πιερίων, με αποτέλεσμα να είναι αρκετά περιορισμένες σε εκείνη την πλευρά του βουνού. Σε περίπτωση που όμως τα αέρια ρεύματα είναι ψυχρά ανεβαίνουν ψηλότερα στην ατμόσφαιρα, διασχίζουν την Πίνδο και καταλήγουν εκεί οδηγώντας σε βροχόπτωση

Η μέση θερμοκρασία είναι 13,5°C ενώ η χαμηλότερη ετησίως αντιστοιχεί σε 14 °C και το Δασικό Φυτόριο, οι οποίοι μελέτησαν επί πολλά χρόνια τη θερμοκρασία των Πιερίων, βγάζοντας τα παραπάνω αποτελέσματα. Επίσης, είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι το κλίμα αλλοιώθηκε, τα τελευταία χρόνια λόγω της λίμνης, με αποτέλεσμα ενώ παλαιότερα το κλίμα της ήταν ξηρό και κατάλληλο για φυματικούς να μετατραπεί σε περιοχή με πολύ υψηλή υγρασία.

ΕΔΑΦΟΣ

Το μεγαλύτερο ποσοστό του εδάφους των Πιερίων αποτελείται από κρυσταλλοσχιστώδη και ασβεστολιθικά πετρώματα. Τα κρυσταλλοσχιστώδη πετρώματα είναι σαθρά δηλαδή όχι σκληρά, με αποτέλεσμα την ύπαρξη χειμάρρων και όχι ποταμών καθώς και την αφθονία νερού το χειμώνα και την έλλειψη του το καλοκαίρι. Τα ασβεστολιθικά πετρώματα εμποδίζουν κι αυτά τον σχηματισμό υδροφόρων οριζόντων, αφού το νερό διαφεύγει από τις σχισμές των πετρωμάτων.

Αντίθετα, σε άλλες περιοχές των Πιερίων υπάρχουν διαφορετικά πτώματα που δεν συγκρατούν τα νερά, όπως για παράδειγμα στο νομό Ημαθίας.

ΥΛΑΤΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Τα Πιέρια έχουν μία ιδιαιτερότητα. Είναι μικρά βουνά, με μικρή έκταση, αλλά με μεγάλο ύψος. Έτσι σε περιορισμένες αποστάσεις, εμφανίζονται μεγάλες κλίσεις. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα όταν βρέχει να δημιουργούνται ορμητικά νερά, που προκαλούν καταστροφές, όπως ο Ξερόλακας που το 1932 ξεχειλίσε, προξενώντας σημαντικές ζημιές στη γύρω περιοχή. Ακόμη θα αναφερθούμε στον Άσπρο Όχτο μια απότομη πλαγιά. Όταν τρέχει το νερό δεν μπορεί να συγκρατηθεί από το έδαφος και έτσι μη ορμή και η δύναμη του μετατρέπεται σε κινητική ενέργεια, παρασέρνοντας ότι βρει στο πέρασμά του. Έτσι, σε περίπτωση που κάποιος βρισκόταν στο σημείο που πρόκειται να περάσει το νερό. Ερευνητές έχουν παρατηρήσει ότι η χειμαρρική του είναι ιδιαίτερα έντονη κάθε εξήντα χρόνια. Ο Άσπρος Όχτος οδήγησε σε σημαντικές καταστροφές στο Βελβεντό τα έτη 1909, 192-13 και 1966.

ΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

Για να αντιμετωπιστούν οι πλημμύρες και να ελαττωθούν οι καταστροφές που προκαλούνται από τους χειμάρρους έχουν κατασκευαστεί αντιδιαβρωτικά-αντιπλημμυρικά έργα, όπως πέτρινα φράγματα που σταματούν την ορμητικότητα του νερού

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

Το νερό των Πιερίων είναι μαλακό χωρίς άλατα κάτι που είναι επιβλαβές στην υγεία των ανθρώπων που το πίνουν τακτικά. Παλιά, το νερό αυτού του βουνού χαρακτηριζόταν από έλλειψη ιωδίου, όμως τώρα το πρόβλημα αυτό έχει αντιμετωπιστεί ρίχνοντας ιώδιο στις δεξαμενές